

Sygn. akt I C.350/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016r.

Sąd Rejonowy w Łęczycy Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący SSR Grzegorz Manista

Protokolant sekr. sąd. Aneta Kuleczka

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016r., w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa P. K.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz P. K. kwotę 5.000 / pięć tysięcy / zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty;
2. w pozostałej części oddala powództwo;
3. zasądza od P. K. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 1.208,50zł / jednego tysiąca dwustu ośmiu złotych pięćdziesięciu groszy / tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. ściąga od P. K. z zasądzonych roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 750 / siedmiuset pięćdziesięciu / zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od oddalonych części powództwa;
5. nakazuje pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 250 / dwustu pięćdziesięciu / zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa.

Sygn. akt I C 350/15

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego w Łęczycy powódka P. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 20.000 zł, tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią babki J. K., z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów postępowania sądowego w tym, kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 2.400 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 34 zł / k. 2 – 7 – pozew /.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powoda podnosząc, iż ewentualne naruszenie dobra osobistego w postaci zerwanych więzi rodzinnych, prawa do życia w rodzinie nie stanowi przestępstwa, a zatem roszczenie dochodzone przez powoda podlega 3-letniemu reżimowi przedawnienia / k. 24 – 26 – odpowiedź na pozew /.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 28 stycznia 2000r., w miejscowości C. L., A. K. kierując samochodem osobowym marki M. o nr rej (...), zjechał na przeciwny pas ruchu w następstwie czego uderzył w prawidłowo jadący samochód ciężarowy R. o nr rej. (...), kierowany przez J. L.. Po zderzeniu się pojazdów, samochód osobowy został przepchnięty na przeciwny pas ruchu, gdzie został uderzony przez samochód ciężarowy marki V. o nr rej. (...), kierowany przez A. Z.. W wyniku zderzenia pasażerka samochodu osobowego J. K. doznała obrażeń ciała skutkujących jej śmiercią. Prokuratura Rejonowa w Kole umorzyła dochodzenie w sprawie o przestępstwo z art. 178§2 k.k. z uwagi na śmierć sprawcy A. K. / d. załączone akta 2 Ds. 73/00 Prokuratury Rejonowej w Kole – k. 73 postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 13 kwietnia 2000r. /.

P. K. wspólnie z rodzicami mieszkała w jednym podwórku ze swoją babcią J. K., która bardzo często odwiedzała swoją wnuczkę i dbała o jej muzyczną edukację. Była inicjatorką spotkań rodzinnych szczególnie w okresie świąt i spajała swoją najbliższą rodzinę. Powódka miała bardzo dobre kontakty ze swoją babcią, wspólnie śpiewały, bawiły się, była z nią bardzo silnie związana emocjonalnie. P. K. bardzo przeżyła śmierć babci, jak zeznał ojciec powódki, nie tyle płakała po jej śmierci, ile czytała książki, które otrzymała od swojej babci / d. k. 57-58 – zeznania świadka B. K.; k. 58 – zeznania świadka D. K.; k. 74 w zw. z k. 56 – zeznania powódki P. K. /.

W dacie śmierci babci P. K. miała 10 lat, mieszkała razem z rodzicami. Obecnie mieszka w W., gdzie pracuje jako nauczyciel muzyki / d. k. 74 w zw. z k. 56 – zeznania powódki P. K. /.

W dacie zdarzenia A. K., kierujący samochodem osobowym marki M. o nr (...), posiadał wykupioną polisę OC w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. / okoliczność bezsporna /.

Powódka działając przez (...) Centrum (...) z siedzibą w G., pismem z dnia 3 kwietnia 2012r., które wpłynęło do (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W., w dniu 10 kwietnia 2012r., zgłosiła szkodę osobową dotyczącą wypadku z dnia 28 stycznia 2000r., w wyniku, której śmierć poniosła J. K. i wniosła o wypłatę kwoty 80.000zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę / d. k. 67 – kserokopia akt szkody (...) - k. 270-271 – zgłoszenie szkody i wezwanie do zapłaty /.

Pismem z dnia 26 stycznia 2015r. (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. odmówił powodowi wypłaty zadośćuczynienia podnosząc brak podstawy prawnej dla zgłoszonego roszczenia / d. k. 67 – kserokopia akt szkody (...) - 177- pismo (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. z dnia 26 stycznia 2015r., nr szkody (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanego powyżej materiału dowodowego w postaci dowodów z dokumentów oraz zeznań świadków B. K. / k. 57-58 /, D. K. / k. 58 / i przesłuchanej w charakterze strony postępowania powódki P. K. / k. 74 w zw. z k. 56 /.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków B. K. i D. K. oraz powódki P. K., gdyż dotyczyły one okoliczności bezspornych między stronami postępowania.

Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów zgromadzone w aktach sprawy, albowiem, w ocenie Sądu, w toku postępowania nie ujawniła się żadna okoliczność, która podważyłaby wiarygodność tych dowodów.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest częściowo zasadne.

W rozpoznawanej sprawie zasada odpowiedzialności pozwanego oparta jest na umowie ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej – art. 822§1 i §4 k.c., przepisie art. 436§1 k.c. i przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczeń Komunikacyjnych / tj. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm. /.

Art. 436§1 k.c. stanowi, iż samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch tego pojazdu.

Stosownie do treści art. 822§1 k.c. w wyniku zawarcia ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz, której została zawarta umowa ubezpieczenia.

W rozpoznawanej sprawie (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. podniósł zarzut przedawnienia roszczenia powódki oraz kwestionował podstawę prawną dochodzonego roszczenia.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia. Zarzut powyższy, w ocenie Sądu, jest bezzasadny i nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd podziela pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia z dnia 21 stycznia 2014r., I ACa 663/13, LEX nr 1422386, iż termin przedawnienia, o którym mowa w art. 442¹ k.c. / poprzednio art. 442 k.c. /, dotyczy wszelkich roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, w tym też roszczeń majątkowych o naprawienie krzywdy niemajątkowej. Do kategorii roszczeń, które ulegają przedawnieniu w trybie art. 442 k.c. zalicza się też roszczenia majątkowe o zadośćuczynienie z art. 445 k.c. i art. 448 k.c.

Stosownie do treści art. 442¹§1 k.c. roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia. Termin ten nie może być dłuższy niż dziesięć lat od dnia, w którym nastąpiło zdarzenie wywołujące szkodę. Jednakże, jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, to zgodnie z art. 442¹§2 k.c. roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny / Dz. U. nr 80, poz. 538 /, do roszczeń, o których mowa w art. 1, powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a według przepisów dotychczasowych w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych, stosuje się przepisy art. 442¹ kodeksu cywilnego.

Zgodnie z art. 442§2 k.c., w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 sierpnia 2007r., jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dziesięciu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Zgon J. K. nastąpił wskutek przestępstwa. Czyn zabroniony, którego dopuścił się A. K., w dniu 28 stycznia 2000r., spełnia znamiona przestępstwa opisanego w art. 177§2 k.k., tj. spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym. Postępowanie karne zostało umorzone z uwagi na śmierć sprawcy zdarzenia drogowego, w wyniku którego śmierć poniosła J. K..

Stosownie do art. 442¹§ 2 k.c., jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, roszczenie o naprawienie szkody ulega przedawnieniu z upływem lat dwudziestu od dnia popełnienia przestępstwa bez względu na to, kiedy poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Powódka wniosła powództwo do Sądu, w dniu 9 marca 2015r., przed upływem okresu przedawnienia, które w rozpoznawanej sprawie, upływa w dniu 28 stycznia 2020r. / art. 442 k.c., w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 sierpnia 2007r. w zw. z art. 442¹§2 k.c. w zw. z art. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny / Dz. U. nr 80, poz. 538 /.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności, podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia należało uznać za nieuzasadniony.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. kwestionował podstawę swojej odpowiedzialności, zatem do tego zarzutu należy odnieść się w następnej kolejności. Dopiero, bowiem przesądzenie odpowiedzialności, co do zasady, celowym czyni rozważania na temat wysokości zadośćuczynienia.

Jako podstawę prawną swojego roszczenia strona powodowa powoływała przepisy art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c., domagając się zadośćuczynienia za krzywdę, jakiej powódka doznała na skutek śmierci babki spowodowanej czynem niedozwolonym sprawcy wypadku.

Bezspornym w sprawie jest, że śmierć J. K. miała miejsce w dniu 28 stycznia 2000r., a zatem przed wejściem w życie art. 446§4 k.c., wprowadzonego ustawą z dnia 30 maja 2008r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw / Dz. U. nr 116, poz.731 /. Przepis ten pozwala przyznać najbliższemu członkowi rodziny odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę, ale jedynie w odniesieniu do zdarzeń zaistniałych po 3 sierpnia 2008r.

Ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest stanowisko, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008r. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęta została koncepcja, że więź emocjonalna łącząca osoby bliskie jest dobrem osobistym podlegającym ochronie na gruncie art. 23 i 24 k.c. / por. wyrok z dnia 25 lutego 2004r., II CK 17/03, LEX nr 328991; z dnia 22 lipca 2004r., II CK 479/03, LEX nr 585760; z dnia 6 lutego 2008r., II CSK 459/07, LEX nr 585760.; z dnia 16 kwietnia 2014r., V CSK 320/13, LEX nr 1463645; z dnia 7 sierpnia 2014r., II CSK 552/13, LEX nr 1504553 /. Dobro to może być naruszone przez spowodowanie śmierci osoby najbliższej. Doznany w związku z tym uszczerbek polega nie tylko na osłabieniu aktywności prowadzącej do pogorszenia sytuacji życiowej i motywacji do przezwycięzania trudności, lecz jest także następstwem naruszenia tej relacji między osobą zmarłą a jej najbliższymi / por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2011r., II CSK 537/10, LEX nr 846563; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2010r., II CSK 248/10, LEX nr 785681; z dnia 14 stycznia 2010r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010/3/91 oraz uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010r., III CZP 76/10, OSNC-ZD 2011/2/42 /. Sąd Najwyższy wielokrotnie wyraził wprost zapatrywanie, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. / np. wyrok z dnia 25 maja 2011r., II CSK 537/10, LEX nr 846563; wyrok z dnia 15 marca 2012r., I CSK 314/11, LEX nr 1164718; uchwała z dnia 20 grudnia 2012r., III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84 /.

Wprowadzenie przez ustawodawcę, od dnia 3 sierpnia 2008r., wyrażonego wprost w art. 446§4 k.c. roszczenia o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej za doznana krzywdę, doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania, a w konsekwencji wzmocnienia pozycji najbliższego członka rodziny. Dodanie art. 446§4 k.c. jest nie tylko wyrazem woli ustawodawcy potwierdzenia dopuszczalności dochodzenia zadośćuczynienia na gruncie przepisów obowiązujących przed wejściem w życie tego przepisu, ale także dokonania zmiany ogólnej reguły wynikającej z art. 448 k.c. przez zawężenie kręgu osób uprawnionych do zadośćuczynienia / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2011r., I CSK 621/10, LEX nr 848128; wyrok Sądu Najwyższego z 10 listopada 2010r., II CSK 248/10, LEX nr 785681 /. Nie ma, zatem wątpliwości, że zmiana taka nie wyklucza, lecz wręcz potwierdza, możliwość przyznania członkowi rodziny zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 k.c., gdy śmierć osoby bliskiej nastąpiła na skutek deliktu przed dniem 3 sierpnia 2008r.

Katalog dóbr osobistych wymienionych w art. 23 k.c. jest tylko przykładowy i należą do niego wszelkie dobra osobiste będące wartościami niematerialnymi, które są doniosłe i zasługujące na ochronę. Za dobra osobiste podlegające ochronie uznaje się też między innymi pamięć o osobie zmarłej, czy więź emocjonalną łączącą osoby bliskie i jest to pogląd już powszechnie akceptowany w doktrynie i orzecznictwie. Dobra te podlegają ochronie prawnej na gruncie wskazanych przepisów. Dobro osobiste w postaci więzi emocjonalnej pomiędzy osobami bliskimi może być naruszone przez spowodowanie śmierci osoby najbliższej. Nie każdą więź rodzinną niejako automatycznie należy zaliczyć do katalogu dóbr osobistych, lecz jedynie taką, której zerwanie powoduje ból, cierpienie, rodzi poczucie krzywdy. Osoba

dochodząca roszczenia na podstawie art. 448 k.c. powinna, zatem wykazać istnienie tego rodzaju więzi, stanowiącej jej dobro osobiste podlegające ochronie / por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 13 lutego 2013r., sygn. akt I ACa 1221/12, LEX nr 1264375; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 15 lutego 2013 r., I ACa 839/12, LEX nr 1289380 /.

Możliwość dochodzenia zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej spowodowaną deliktem została przesądzona tak w odniesieniu do osoby sprawcy jak i w stosunku do ponoszącego za niego odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń. Powyższa teza znajduje potwierdzenie w uchwale z dnia 20 grudnia 2012r., III CZP 93/12, OSNC 2013/7-8/84, gdzie Sąd Najwyższy stwierdził, iż artykuł 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych / tj. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm. / - w brzmieniu sprzed dnia 11 lutego 2012r. - nie wyłączał z zakresu ochrony ubezpieczeniowej zadośćuczynienia za krzywdę osoby, wobec której ubezpieczony ponosił odpowiedzialność na podstawie art. 448 k.c. Przepis art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych / tj. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm. / w żadnym razie nie stanowi o wyłączeniu odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w zakresie zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych osób bliskich osoby zmarłej w wyniku czynu niedozwolonego / wypadku komunikacyjnego /, za który odpowiedzialność ponosi jego sprawca. Niezależnie jednak od tego stwierdzić należy, że osoba, która dochodzi zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej jest poszkodowana jedynie pośrednio. Sam, bowiem czyn niedozwolony może wyrządzać krzywdę różnym osobom, źródłem krzywdy jest, zatem czyn niedozwolony, którego następstwem jest śmierć. Krzywdą wyrządzoną zmarłemu jest utrata życia, dla osób mu bliskich zaś jest to naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Również, więc osoba dochodząca ochrony na podstawie art. 448 k.c. może być poszkodowana bezpośrednio i dochodzić naprawienia własnej krzywdy, doznanej poprzez naruszenie jej własnego dobra osobistego / tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10 /.

Podkreślić też należy, że w szeregu orzeczeń Sądu Najwyższego dotyczących dopuszczalności zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej na podstawie art. 448 k.c., w wyniku wypadku komunikacyjnego, Sąd Najwyższy, co prawda nie wypowiadał się wprost o odpowiedzialności ubezpieczycieli, jednakże skoro pozwany w tych sprawach byli właśnie ubezpieczyciele, a Sąd Najwyższy uznawał istnienie roszczenia z art. 448 k.c. i odpowiedzialności, to nie sposób uznać, że odpowiedzialność ta dotyczy tylko sprawcy szkody / np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 marca 2012r., I CSK 314/11, LEX nr 1164718; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010r., III CZP 76/10, LEX nr 604152 /. Wydaje się przy tym oczywiste na gruncie cytowanego art. 34 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych / tj. Dz. U. z 2013r., poz. 392 ze zm. /, że skoro posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem pojazdu szkodę, której następstwem jest między innymi śmierć, to w ramach zawartej umowy ubezpieczenia ubezpieczyciel przejmuje odpowiedzialność sprawcy, taka jest, bowiem w ogóle istota ubezpieczania się od odpowiedzialności cywilnej i ani z przepisów ustawy, ani z umowy nie wynika, by odpowiedzialność ubezpieczyciela za szkodę w postaci naruszenia dóbr osobistych osób najbliższych osoby zmarłej wywołane śmiercią na skutek wypadku spowodowanego przez kierującego pojazdem mechanicznym, za którą on sam ponosi odpowiedzialność była wyłączona. Takie wyłączenie musiałyby być wyraźne.

Mając na uwadze przedstawione powyżej rozważania, należy uznać, że strona pozwana, jako ubezpieczyciel odpowiada także za naruszenie dóbr osobistych powódki P. K. spowodowane śmiercią jej babki J. K., będącą wynikiem deliktu.

Zgodnie z art. 24§1 k.c. o naruszeniu dobra osobistego można mówić tylko wówczas, gdy działanie drugiej strony jest bezprawne. W przedmiotowej sprawie bezprawność działania sprawcy było bezprawne z przyczyn opisanych wyżej.

Co do zasady nie budzi wątpliwości, że powódce, jako wnuczce zmarłej w wyniku czynu niedozwolonego przysługuje roszczenie o zadośćuczynienie na podstawie art. 448 k.c. Poza sporem jest okoliczność, iż powódka jako wnuczka należy do kręgu osób najbliższych.

Zadośćuczynienie pieniężne na rzecz osoby bliskiej stanowi świadczenie mające stanowić sposób złagodzenia ogółu cierpień po utracie osoby najbliższej, gdyż jego celem jest wyrównanie uszczerbków o charakterze niematerialnym związanych z doznaną krzywdą, która może przejawiać się szeregiem negatywnych zjawisk w psychice i dalszej emocjonalnej egzystencji uprawnionego. Jest to świadczenie fakultatywne, tzn. uznaniowe, bowiem sądowi pozostawiona jest swoboda w przyznaniu i określeniu jego wysokości. Fakultatywność powoduje, że sąd analizując każdorazowo ogół okoliczności w sprawie może uwzględnić, bądź oddalić roszczenie. Przy uwzględnieniu roszczenia wysokość zadośćuczynienia zależeć będzie od całokształtu negatywnych skutków w sferze niematerialnej krzywdy - głównie jej rozmiaru i intensywności.

Kryteria kierunkowe w miarkowaniu zadośćuczynienia dla najbliższych będzie kształtowało szereg czynników, są to zarówno czynniki uniwersalne jak i zindywidualizowane, zależne głównie od konkretnej osoby uprawnionej. W otwartym katalogu uniwersalnych kryteriów, które mogą być pomocne w określaniu wysokości zadośćuczynienia dla najbliższych znajdują się kolejno takie czynniki jak: długotrwałość cierpień i bólu po śmierci najbliższego, trauma, ogrom doznanego cierpienia; poczucie osamotnienia, cierpienia natury moralnej i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej; stopień krzywdy wynikający z utraty pomocy, wsparcia i opieki osoby bliskiej; poczucie straty, żalu, tęsknoty, silne przeżywanie żałoby po zmarłym; utrata czerpania przyjemności z życia rodzinnego; uprzednio występujący stopień pokrewieństwa, ale także bliskości, zażyłości, przyjaźni i wspólności pomiędzy uprawnionym a zmarłym; zaburzenia w prawidłowym funkcjonowaniu struktury rodzinnej, dramatyzm doznań osób najbliższych dla zmarłego; rola zmarłego, jaką pełnił w rodzinie; potencjalny okres traumy najbliższych i dochodzenia członków rodziny do względnej normalności; inne czynniki wpływające na poczucie krzywdy uzależnione od konkretnego stanu faktycznego, których trzeba będzie poszukiwać każdorazowo w indywidualnej sprawie.

Kwestia wyceny bólu, rozpaczy, cierpienia, czy też utraty prawa do życia w rodzinie jest wyjątkowo trudna, tym bardziej, że nie można ustalić uniwersalnego miernika tych stanów, a każdy przypadek powinien być rozpatrywany indywidualnie i odrębnie przy stosowaniu wszystkich istotnych elementów dla danej sprawy.

Zgodnie z art. 448 k.c. zadośćuczynienie winien sąd przyznać w odpowiedniej wysokości. Powódka na skutek zdarzenia z dnia 28 stycznia 2000r. straciła babcię, z którą była silnie związana. Oceniając rozmiar krzywdy, jakiej doznała powódka należy mieć na uwadze charakter więzi, jaka łączyła ją z tragicznie zmarłą babcią.

Śmierć babci była dla powódki odczuwalna w sferze psychicznej, spowodowała poczucie smutku i żalu, jednakże zakres cierpień psychicznych P. K. nie został wykazany przez stronę powodową w toku procesu. Śmierć J. K. wywarła wpływ na funkcjonowanie powódki w okresie żałoby, co jest naturalną reakcją osoby bliskiej dla zmarłego. Należy przyjąć, iż w późniejszym czasie utrata babci nie wywierała już znaczącego wpływu na życie i funkcjonowanie powódki. Należy pamiętać, iż mieszkała ona razem ze swoimi rodzicami i bratem, którzy zapewne stanowili dla niej wsparcie w tych trudnych chwilach. Powódka posiadała także babcię i dziadka – rodziców matki, a także żył dziadek W. K. – mąż zmarłej.

Wysokość zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby bliskiej winna być uzależniona przede wszystkim od indywidualnej oceny sytuacji, jaka panowała w rodzinie przez śmiercią tej osoby i jakiej można by się spodziewać, gdyby do śmierci nie doszło. Za wiodące należy również uznać takie okoliczności jak to, czy osoby uprawnione pozostawały w najbliższym kręgu rodzinnym, czyli pozostawały we wspólnym gospodarstwie domowym i w konsekwencji w bezpośrednim uzależnieniu w sprawach życia codziennego, czy uprawnionym jest dziecko, które bezpowrotnie utraciło prawo do wychowania się w pełnej rodzinie, czy doszło do całkowitego osamotnienia osoby uprawnionej, a także jej wieku, stanu zdrowia, możliwości życiowych i potrzeb osoby uprawnionej. Nie ulega też wątpliwości, że duże znaczenie ma bliskość relacji emocjonalnych, jak również ocena wpływu śmierci osoby bliskiej na stan psychiczny uprawnionego. Utrata osoby najbliższej zawsze wywołuje ból i jego odczuwanie nie wymaga też dowodu. Istnieją jednak relacje rodzinne i wzajemne związanie tego rodzaju, że utrata określonej osoby będzie wywoływała znacznie większy ból, cierpienie, poczucie pustki, niż utrata innej osoby tak samo spokrewnionej. Taki stan rzeczy z pewnością będzie skutkował dalej idącym naruszeniem dobra osobistego w postaci prawa do zachowania

więzi rodzinnej / tak Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 6 marca 2014 r., I ACa 1180/13, LEX nr 1444768 i w wyroku z dnia 20 lutego 2014 r., I ACa 1136/13, LEX nr 1439204 /.

W wyniku zdarzenia z dnia 28 stycznia 2000r., w którym zginęła babcia powódki, P. K. nie stała się samotna, bez rodziny. Powódka jest osobą pełnoletnią, mieszka i pracuje w W.. Śmierć babci jest przedwczesna, niemniej jednak krzywda stąd wynikła może być kompensowana możliwością utrzymywania przez powódkę więzi z najbliższymi członkami rodziny – rodzicami, bratem.

Ustalając wysokość należnego P. K. zadośćuczynienia, Sąd miał nadto na uwadze, iż z uwagi na upływ czasu trudno ocenić, jakie było nasilenie cierpień psychicznych powódki. Cierpienia te nie były na tyle silne, aby skłoniły rodziców powódki do skorzystania z leczenia psychiatrycznego, czy terapii psychologicznej, które aktualnie nie jest już potrzebne. Powódka częściowo pogodziła się ze stratą, choć dyskomfort psychiczny wynikający z tragicznego w skutkach wydarzenia pozostanie do końca życia.

Zadośćuczynienie ma charakter całościowy i obejmuje nie tylko obecne i przyszłe cierpienia, ale i te, które już zaistniały, nawet wiele lat temu. Tym samym przepis art. 316§1 k.p.c. nie stanowi przeszkody do uwzględnienia powództwa o zadośćuczynienie. Jeśli więc naruszenie dóbr osobistych doprowadzi do powstania szkody niemajątkowej w postaci krzywdy, rozumianej, jako ujemne następstwa w sferze przeżyć psychicznych człowieka, to szkoda ta nie ulegnie wraz z upływem czasu jakiemuś unicestwieniu, a roszczenie o zadośćuczynienie mające na celu jej zniwelowanie - wygaśnięciu. Na ogólnych zasadach roszczenie to, jako majątkowe podlega jedynie przedawnieniu, którego termin wynosi obecnie nawet 20 lat, jeśli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku / por. art. 442¹ k.c. /. Dlatego dopóki roszczenie o zadośćuczynienie nie ulegnie przedawnieniu, to nadal istnieje i może być zasadnie dochodzone. W przypadku zadośćuczynienia wydaje się, że czynnik czasu może mieć wpływ na jego wysokość, jeśli jest ono dochodzone po upływie znacznego okresu czasu od naruszenia dóbr osobistych. Jest to związane z tym, że do określania zadośćuczynienia stosuje się w drodze analogii kryteria wskazane w przepisie art. 363§ 2 k.c., którego celem jest dążenie do możliwie pełnej kompensaty szkody / wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 lutego 2014r., I ACa 1019/13, LEX nr 1439181 /.

Biorąc pod uwagę ustalony stan faktyczny oraz powyżej wskazane zalecenia kierunkowe, które należy stosować przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia, jak i to, że zadośćuczynienie ma charakter kompensacyjny i jego wysokość powinna przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość, chociaż nie powinna być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy, Sąd uznał, że w realiach rozpoznawanej sprawy, zadośćuczynienie należne powódce powinno wynosić 5.000 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24§1 k.c. w zw. z art. 822§1 k.c. i art. 436§1 k.c. Sąd zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz P. K. kwotę 5.000zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 stycznia 2015r. do dnia zapłaty / punkt 1 wyroku /.

O należnych odsetkach, Sąd orzekł zgodnie z brzmieniem przepisów art. 359§1 k.c., 481§1 k.c., art. 455 k.c.

W razie wyrządzenia szkody czynem niedozwolonym odsetki należą się poszkodowanemu już od chwili zgłoszenia roszczenia o zapłatę odszkodowania, w tej, bowiem chwili staje się, zgodnie z art. 455 k.c., wymagalny obowiązek spełnienia świadczenia odszkodowawczego. Rozmiar szkody, a tym samym wysokość zgłoszonego żądania podlega weryfikacji w toku procesu, nie zmienia to jednak faktu, że chodzi o weryfikację roszczenia wymagalnego już w dacie zgłoszenia, a nie dopiero w dacie sprecyzowania kwoty i przedstawienia dowodów / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lutego 2012r., V CSK 57/11, LEX nr 1147804 /.

W rozpoznawanej sprawie pozwany decyzją z dnia 26 stycznia 2015r., odmawiając wypłaty zadośćuczynienia powódce zakończył proces likwidacji zgłoszonej w dniu 10 kwietnia 2012r., szkody. Od dnia następnego, tj. od dnia 27 stycznia 2015 r., pozwany pozostawał w zwłoce z zapłatą należnego powodowi świadczenia i dlatego też, Sąd zasądził ustawowe odsetki od kwoty 5.000 zł od dnia 27 stycznia 2015r.

W pozostałym zakresie Sąd uznał powództwo za bezzasadne i jako takie podlegające oddaleniu / punkt 2 wyroku /.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Poniesione przez strony koszty w sprawie wynosiły 4.834 zł, w tym po stronie powódki 2.417 zł / 2.400 zł koszty zastępstwa procesowego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa /, a po stronie pozwanej 2.417 zł / 2.400 zł koszty zastępstwa procesowego, 17 zł opłaty skarbowej od pełnomocnictwa /.

Powódka przegrała sprawę w 75%, a pozwany przegrał sprawę w 25% / $5.000 \text{ zł} : 20.000 \text{ zł} \times 100\% = 25\%$ /. Pozwany powinien ponieść koszty sądowe w kwocie $1.208,50 \text{ zł} / 4.834 \text{ zł} \times 25\%$ /, poniósł je w wysokości 2.417 zł, należało, zatem zasądzić na jego rzecz od powódki kwotę $1.208,50 \text{ zł} / 2.417 \text{ zł} - 1.208,50 \text{ zł} /$, o czym Sąd orzekł w punkcie trzecim wyroku.

Na podstawie art. 113 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych / tj. Dz. U. z 2014r., poz. 1025 ze zm. / Sąd nakazał ściągać od P. K. z zasądzonego roszczenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 750zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od oddalonej części powództwa i na art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych / tj. Dz. U. z 2014r., poz. 1025 ze zm. / nakazał pobrać od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Łęczycy kwotę 250zł tytułem nieuiszczonej opłaty sądowej od uwzględnionej części powództwa.